

BISERICA ȘI ȘCOALA

Revistă bisericească, școlară, literară și economică.

Apare odată în săptămână: Duminică :: Redacția și Ad-ția: Arad str. Eminescu 18 :: Telefon 266

ANUL XLIX. — N-RUL 34

ABONAMENTUL:
Pe un an 40 Lei :: Pe jumătate de an 20 Lei.

ARAD, 23 AUGUST 1925.

Fondul propagandei religioase.

De când există lumea încă nu a fost combătut adevărul, că la propagandă trebuie să răspunzi cu contra-propagandă. Dictonul latin: „Arma armis opponenda“ nici odată nu poate avea mai multă căutare ca în zilele noastre.

Chiar dacă nu ar exista nici un fel de propagandă ostilă bisericii noastre și atunci ar fi trebuit să acționăm, să mișcăm sufletele. Natura doarme sub vălul frigului și numai soarele de primăvară o desmorțește. Intemnițatul gustând aerul proaspăt, după o noapte de temniță simte că aerul proaspăt îi susține viața. Oare cu sufletul să fie altcum? El nu are nevoie de deșteptare?!

Nu ne putem imagina o stare mulțumitoare pe acest teren, dacă lăsăm generația de azi să crească fără Dumnezeu, să aglomereze cunoștințe pe seama minții, dar inima să rămână în păraginire. Ați văzut vr'odată ridicându-se o casă fără muncă, a înflorit comerțul fără muncă și binele obștească fără jertfă?? Nu!!!

În consecință să jertfim, să organizăm muncă pentru ridicarea poporului. Vestim cu multă bucurie iubiților cititori, că la inițiativa P. Sf. Episcop *Grigorie* s'a pus deja baza unui fond de propagandă religioasă, care până acum a ajuns suma de zece mii Lei. Fondul s'a înființat din prilejul pelerinajului făcut în 15 August c. la Sf. Mănăstire Hodoș-Bodrog, prin bunăvoința preoților Sf. Mănăstiri: Ignatie Marcu și Ilarion Iova, cari au renunțat bucuros la competențele lor, în suma de cinci mii Lei. Sf. Mănăstire a donat 1000 Lei, P. Sf. Sa Episcopul nostru Grigorie 1000 Lei, iar fiii părintelui protopop Dr. Ștefan Cioroianu, Fulvius și Candid, câte 1500 Lei.

Acum fondul acesta așteaptă sporirea sa prin înțelegerea celor ce-și vor da seama că avem destule fonduri cu altă menire și că e timpul suprem a ne procura mijloace și pentru propaganda religioasă: împărțind cărți, icoane etc., în mod gratuit în popor.

Ținem să accentuăm că P. Sf. Sa Episcopul Grigorie, împreună cu noi toți, cari ne dăm seama de rostul acestei inițiative, așteaptă rezultat prin dăruiri spontane, la cari trebuie îndemnat fiecare ortodox cu dare de mână. Nu se va emite nici o circulară, nici un ordin. Destul se spune că propaganda baptistă se face cu bani. Dar oare sufletul ortodox nu e dispus spre jertfă? Cu câte asiduitate se face în Rusia propaganda antireligioasă? Oare noi să nu isbutim cu cea religioasă.

Avem convingerea că vom isbuti. Dar se cere spre aceasta, ca să ne opunem nepăsării și dăruirile să le trimitem pe adresa Veneratului Consistor Eparhial din Arad, indicând că dăruirile se fac pentru fondul de propagandă. „*Biserica și Școala*“ va publica în fiecare număr starea fondului. Cu Dumnezeu înainte!

La Sf. Mănăstire H.-Bodrog

În dimineața sârbătoarei „Adormirea Născ. de Dumnezeu“, ieșim din Arad, peste podul Murășului, care ne leagă cu drumul ce trece prin Aradul-nou, Zădărlac, Bodrogul-nou până la sf. Mănăstire H.-Bodrog.

Naintea noastră șoseaua s'așterne netedă, albă, împrejmuită jur-împrejur cu holde și livezi bogate. Acoperit de rouă, pământul tresare din somn și sub binecuvântarea caldă a soarelui se umple de viață.

În aer e o răcoare dulce și un miros sănătos de câmp.

În drumul nostru întâlnim pâlcuri, pâlcuri de creștini, în majoritate femei și fete evlavioase, îmbrăcate în cămeși albe și curate. Grăbesc și acești creștini la locul de închinare și înviorare sufletească.

Alături de noi călătorește domol și gânditor, printre lamuri bogate și copaci bătrâni, ce s'aplecă spre undele lui sfătoase, Murășul nostru.

La cotitura comunei românești Bodrogul-nou, ne coborâm pe o vale îngustă, unde ne

invăluie o umbră deasă cu miros de fân și pruniște. Animată de un fior sfânt, inima ne bate mai cu putere. Deodată ramurile pomilor încărcate cu fructe, ce ne invită, se desfac, și iată-ne în fața sfântului lăcaș. Vasta curte e plină de creștini, cari cântă diferite cântece religioase.

În însași sf. Mănăstire des de dimineață se servește sf. liturghie de preoții Gh. Turic (Otlaca), I. Cociuban (Ineu), Iliovici (Moșnița) și diaconul V. Guleș din Arad. La 7 oare deja preoții cuminecă pe creștini.

Vineri în ajunul acestei sărbători, s'a făcut parastas și s'a sfințit crucea frumoasă de piatră masivă, ridicată la mormântul cărturarului Arhimandrit A. Hamsea, care a fost primul Egumen român al acestei Mănăstiri.

La crucea mormântului a rostit o cuvântare binesimțită protopopul Dr. Ștefan Cioroian, în care a făcut apologia fostului Arhimandrit și fruntaș al neamului nostru.

La oarele 8, în dimineața zilei de sărbătoare, în foișorul sf. Mănăstiri se pontifică pentru marele public din curte o sf. liturghie, celebrată de însuși P. S. Sa Episcopul nostru Dr. Grigorie Comșa, asistat de 4 protopopi, 4 preoți și un diacon.

Un moment ce face profundă impresie asupra publicului, este clipa, când se deschid ușile locuinței egumenului și apare preoțimea învesmântată în odăjdii sfinte, urmată de P. S. Sa Episcopul Grigorie, înbrăcat complet în ornate arhieresti, cu coroana pe cap, cu toiagul în mâna stângă, iar în mâna dreaptă având sf. cruce, cu care binecuvântă publicul dornic să vadă pe noul arhipăstor. Capetele se pleacă și mâna dreaptă se ridică spre semnul sf. cruci.

Dintre mulțimea de credincioși observ pe preoții: Mihai Păcățian, Dr. Gh. Ciuhandu, D. Muscan, V. Olariu, I. Cioară, A. Pârvu, C. Turic și S. Stana din Arad, Dr. Ștefan Cioroianu, S. Sebeșan (B.-Comloș), A. Sebeșan (Fálnic), V. Popovici (Măsca), Monția (Șiclău), Iercoșan (Pâncota), Mihailovici (Murani), Luțai (Fiscut), Bogdan (Firighaz), Marșeu (Micălaca), Seculin, (St.-Nicolae-mic), Lugojan (Comeat) și Iliovici (Moșnița).

Sf. liturghie decurge în mod evlavios, răspunsurile liturgice le cântă bine corul din Comeat, condus cu harnicie de preotul nostru de acolo V. Lugojan. După 12 oare sosește corul din Arad care, sub conducerea prof. Lipovan, cântă frumos până la sfârșit.

La priceasnă P. S. Sa Episcopul nostru își face prima apariție apostolică în mijlocul credincioșilor Săi și printr'o cuvântare mădu-

voasă și plină de sfaturi și învățături, captivnează întreg publicul. Puternicul glas de bariton pătrunde toată curtea sf. Mănăstiri. Taina impresiei adânci, ce produce cuvântările P. Sfințitului nostru, zace în faptul că cuvântătorul simte cu tot sufletul și cu toată inima ceea ce spune. Apoi face comparație cu exemple vii luate din viața de toate zilele, prin ce este bine priceput de țaranii noștri.

Când P. S. Sa a cuvântat despre recunoștința și bucuria omului ajuns la bătrânețe, care lasă în urma sa fapte bune și urmași bine educați, la fereastra coridorului dela locuința egumenului am zărit un bătrân venerabil, din ai cărui ochi s-au rostogolit pe umerii obrazului două lacrimi de bucurie. Eră fericitul tată al P. S. Sale Episcopului nostru.

După priceasnă s'au mai cuminecat mulți credincioși, iar pela ora 1 pelerinii s'au întors tot în procesiuni și cântări sfinte, spre satele lor cu sufletele încărcate de merinde sfântă, ce face drum spre Mântuitorul Isus Cristos.

*

O ceată de pelerini din Timișoara, sosită la mănăstirea H.-Bodrogului sub conducerea părintelui N. Iliovici din Moșnița, au adus cu sine pentru sf. Mănăstire o icoană mare și prețioasă, reprezentând pe Sf. Ecaterina. Icoana a fost dăruită din partea Asociației femeilor evlavioase ortodoxe din Timișoara-Fabric.

Omiletica practică: Predica-Catiheză

de Dr. CAIUS TURICU prof. la teol.

(Urmare).

Meditația ca singurul mijloc omiletic al predicii-catiheze.

Am accentuat și în capitolul precedent importanța meditației ca mijloc de a face trăite scénele operei de mântuire pentru păstorul sufletesc, agentul acestei mântuirii. Vorbind aci despre meditație ca mijloc obiectiv de acțiune la crearea predicii catiheze în loc de cuvântul „mijloc“ mai corect am fi folosit cuvântul „metod“, căci acoperă mai complet și luminează mai științific noțiunea ascunsă în el. Având însă în vedere că cuvintele cari au aromă științifică nu au cea putere atractivă în cercul celor cari vor frunzări acest studiu, ne vom lipsi astfel de el sgăriind o rănicică pe trupul pe-

dagogiei. Răni de aceste însă cari și așa nu cauzează dureri, poate numai un mic defect de frumseță, pedagogia le rabdă cu atât mai vârtos că se fac cu scopul educativ. Astfel „mijlocirea” meditației trebuie privită ca „metodică”. Cu aceste cuvinte am spus pe scurt și pe înțelesul tuturor ce am voit, privitor la titlul de sus rămânând a mai arăta importanța metodică a acelui mijloc ce se subliniază prin expresia „singurul” născător de predici-catiheze.

Meditația subiectivă, care te-a purtat în opera mântuirii pe tine, ți se face obiect pentru a-l folosi ca și pe alții să-i duci să trăiască opera mântuirii. Tu păstorule sufletești ai trăit prin meditație clipe din fericirea mântuirii, servește-te dar de ea ca mijloc, ca și auditorii tăi să le trăiască acele clipe aducătoare de fericire pentru ei subiectiv. Cu alte cuvinte: *Rețreiește* în fața auditorului ce ai meditat! În acest caz te-ai scăpat de horibila memorizare a unor pasagii alcătuiți pur intelectual după legi — forme ce rămân seci și fără viață, iar predica ta astfel alcătuită — moartă. Te-ai scăpat de tortura culegerii materialului din manuale și ai scăpat pe credincioșii tăi de și o mai mare tortură: de a te vedea asudând în vorbe, încreșindu-ți fruntea desperat pentru a evoca în minte cele scrise — de ți-ai făcut-o în scris — ori de nu să te vadă muncindu-ți întreaga ființă de a scoate acolo pe amvon adevăruri din haosul intelectualității: idei și noțiuni; principii și probleme; păreri și utopii din toate ramurile unde poate penetra mintea, uitând cu desăvârșire că tu un singur lucru trebuie să faci: Să pui o pietricică la mântuirea lor s fletească. Unul este scopul: Mântuirea, una este calea: Meditația, unul ești tu: Păstorul bun. Iată baza pe care se vor ridica pilastrii și schelele ca să dea scheletul predicii-catiheze; acesta e metod și mijloc tot odată și până acum *singurul experimentat* ce poate duce la scop.

Cele spuse nainte ni se vor clarifica printr'un exemplu, caz concret. Cum se va pune scheletul predicii-catiheze pentru Dumineca lui Zaheu?

Unitatea evanghelică o am la Luca XIX 1—11. Meditația subiectivă s'a făcut mai demult. Eu păstorul sufletești am trăit deja scena din Ierihon odată și am și pus atunci o pietricică la templul mântuirii mele subiective. Uite cum s'a petrecut? Eram încă sub impresia celor trăite sufletește prin meditația acestei unități, când aud pe cineva bătând la poartă. Eră un trecător rău îmbrăcat și întreabă după un străin, că nu locuiește aci? Până acum de

câte ori mi-se puneau astfel de întrebări răspundeam scurt: Caută-l la N-rul cutare, ai greșit adresa! Acum nu am putut face așa, ci am întrebat și eu străinul: De ce-l cauți, da dacă și eu îți pot ajuta, și în acest caz nu mai trebuie să bați și la poarta lui. Mi-a spus năcazul. I-am ajutat după puțină, făcând o faptă creștinească. M-am întrebat atunci: de ce am făcut aceasta? Fiindcă am meditat, am trăit o scenă din mântuire și ce fericit m'am simțit că am putut *face*. Mă asemănăm cu Zaheu! Meditația subiectivă și-a îndeplinit dar chemarea ei atunci, acum eu mă folosesc de ea ca mijloc ținând în vedere că acelor cărora le voi vorbi, în așa chip să o fac, ca și ei să trăiască scena din Ierihon cu Zaheu, ca apoi și ei să *poată face* ce a făcut Zaheu și ce am făcut și eu când am trăit și eu acele momente. Voiu evoca în rândul întâiu:

Tabloul senzitiv: Un om mic, grăsuț se agață de crengile unui dud, ce aruncă umbră peste o curte binegrijită vădind că aici locuiește un om bogat, chiar acel omuleț binehrănit a cărui mâni nu lasă crengile și picioarele-i alunecă pe trunchiul lucios de dud, forțându-se să urce și mai sus, să vadă ceva și mai bine. Ajuns pe creanga pe care doriă, răsuflă mulțumit apoi i-se deschid ochii tot mai tare par' că i-ar ieși din orbite așa soarbe cu ei cele ce vede de acolo. Tresare de odată: la trecut un fior prin trup. Pe cine a văzut, ori poate pe el cineva? —

Tabloul începe a primi tot mai multă culoare prin *senzibilizări aprofundate*: De ce se cutremurase trupșorul molatec, durduțiu? Vre-o comoară vede pentru a procura o bunăstare și mai tihnită trupșorului bineținut? Sigur vede banii sclipicioși — aur și argint — că doar știm că prin ei poți ajunge la tot ce-ți trebuie!? Ori cât de mulți ai avea din ei pe fundul lăzii, totuș îți trebuie și mai mulți, sigur și omulețul acesta grăsun — vameșul Zaheu — zărise aur, de se cutremurase așa. Da, da, neapărat! Uite cum îi răs ochii și buzele cum îi tremură de fericire. Aur vede, aur pe care va pune mâna și va trăi fără grije!... Ba nu, că se aud vorbe de acolo. Ce glas? Cum seamănă, cu sunetul aurului? „Zahee coboară, căci în casa ta vreau să stau acum!” — se aude peste zid. Zaheu uită cu câtă greutate și-a purtat trupul molatic până la suit acolo. Deodată trece prin el un fior oțelitor. Se simte tare, sare din dud. Sare fără să se mai agațe de crengi. Plutește par' că în aer. Ce fericit se simte! „In casa mea să între El, vai ce mai fericire!” Aleargă la poartă

și o deschide larg să poată intra toată ceata care-L urmă. Cum îi vine să sară și să-i îmbrățișeze pe toți, nu vede că sunt prăvoși și murdari de drum, nu vede că sunt rău îmbrăcați și săraci. El una vede: pe Acela, care a intrat în casa lui și care a adus pentru el starea aceasta de fericire pe care el nu a mai trăit-o nici odată. Nici chiar atunci când mai mulți galbeni a putut pune la sertar. Zahee, Zahee ce fericit ești! Clipa aceasta unică că poți stă cu Mântuitorul un moment face cât jumătate averea ta pe care o și oferi săracilor, ba mergi mai departe, pe lângă aceasta împătrat întorci celor pe cari i-ai năpăstuit. Momentul de față alături de Mântuitorul face mai mult decât aurul și argintul; casa și podobebele pe cari le-ai strâns în sudori și înșelăciuni! În fericire vezi ce-i adevărata realitate: Mântuirea ta sufletească. Mântuirea te duce să o arăți, că ea vrea să fie văzută de toți: în fapte. —

Aprofundarea primește *aplicare la viață*: Câți Zahei trăesc și azi hrănindu-și trupul grăsuliu după o zi pe alta. Numai unii dintre ei se urcă să vadă mai departe decât casa și cele din jurul trupului lor. Acești cari se urcă mai sus, pot vedea calea ce duce mai departe decât trupșorul lor. Pot afla pe Acela care le aduce completă îndestulare, nu numai trupului molatec, ci și sufletului. Ei pot vedea pe Acela, care este calea, adevărul, și viața. Acesta aduce fericirea, alături de El ai mântuirea. Vrei să ai o clipă de fericire și tu Zahee a veacului XX-lea? Vrei să pui și tu o petricică la templul mântuirii tale? Da? Atunci urmează pe Zaheu! Întrebi ca să dai jumătate și apoi împătrat? Nu, aceasta tu nu o poți face, că în casa ta n'a intrat El în carne și oase ca la Zaheu, de aceea nici nu poți face așa. Tu vei da mai puțin: Fărâməturi ale averii tale, deajuns însă să ștergă câteva lacrimi și să le cauzeze o rază de îndestulare și acelor ce nu pot căștiga.

Incep apoi concretizări — *fapte creștinești* — a căror executare începe sub durată aprofundării aplicate și se împlinesc momentan la ivirea ocaziei. Așa că predica-catiheză se termină cu executarea acestor fapte. Dacă această finală a faptelor mântuirii sufletești nu se ajunge, ea rămâne pe planul celor două surori muribunde a ei: predica spărietoare și predica frumoasă. Ce-i drept mai atrăgătoare decât ele, dar nu contribuie la scop: Mântuirea.

Iată dar acele stări prin cari ne-a purtat meditația începută subiectivă și terminată crea-

toare. Pentru o cât mai precisă înțelegere a celor precedente, în capitolul viitor vom da schița generală a predicii-catiheză, schelet în care va trebui să între inima păstorului bun, ca să dea viață!

(Ai meditat în deajuns. Ioan c. 10? Mai cetește-l și-l mai aprofundează!)

(Va urma.)

INFORMAȚIUNI.

Nr 2540/1925.

Aviz. Absolvenții Institutului nostru teologic, cari urmează să facă examenul de calificare preoțească, au să-și înainteze aici cererile de admitere până la 31 August a. c. însoțite de:

1. Act de botez.
2. Testimoniu școlar despre studiile premergătoare.
3. Absolutor teologic.
4. Atestat de moralitate dela parohul locului, vizat de protopopul respectiv.

Arad, la 12 August 1925.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Aviz școlar. Se aduce la cunoștința părinților și a elevilor *Școlii normale ortodox române din Arad*, că *examenele de corigență* se vor ținea în zilele de 2—3 Septembrie, orele 8—12, 3—5.

Inscrierile se vor face în 4—7 Septembrie, orele 8—12, 3—5.

Cursurile în clasele II—VII. vor începe în 9 Septembrie.

Examenele de admitere cu candidații pentru clasa I. se vor ținea în 9—12 Septembrie.

Cursurile clasei I. încep în 15 Septembrie.

La înscrieri fiecare elev va plăti taxele școlare în suma de 120 Lei, precum și rata I. din taxa de întreținere în internat, dacă elevul e intern, în suma de 1500 Lei.

On. oficii parohiale sunt rugate a publica aceste dispoziții elevilor școlii noastre, domiciliati în parohiile ce-le administrează.

Diracțiunea școlii normale ort. rom. din Arad.

Aviz școlar. Se aduce la cunoștința celor interesați, că *examenle* cu *studentii particulari dela Institutul teologic ort. rom. din Arad* se vor ținea în zilele de 10 și 11 Septembrie, la orele 8 dim.

Examenale de corigență și suplitorii vor avea loc în 15 și 16 Septembrie.

Inscrierile studenților regulați și particulari se vor face în zilele de 17—19 Septembrie.

La înscrieri fiecare student va plăti taxele școlare în suma de 220 Lei, precum și rata I. (3000 Lei) din taxa de întreținere în seminar.

Cursurile încep în 21 Septembrie.

Direcțiunea Institutului teologic ort. rom. din Arad.

Nr. 471 T. 1925.

Aviz școlar. Se aduce la cunoștința părinților și a elevilor dela institutul Teologic și școala Normală diecezană, că Venerabilul Consistor prin rezoluția din 1 August a. c. Nr. 2179-1925, a stabilit taxele de întreținere în seminar și internatele școlii normale pentru anul școlar 1925/26 precum urmează:

1. Pentru studenți în teologie 8000 (opt mii) lei, anual, plătibili în trei rate anticipative la cassa Venerabilului Consistor și anume: 3000 lei la înscriere, 2500 lei la 1 Ianuarie 1926, și rata ultimă la 1 Aprilie.

2. Pentru elevii școlii Normale în 5500 (cincimii cincisute) lei, plătibili în patru rate anticipative, la cassa Venerabilului Consistor și anume, la înscriere 1500 lei, în 15 Noembrie 1500 lei, în 15 Ianuarie 1500 lei și rata ultimă 1000 lei în 1 Aprilie.

Taxele în alimente se sistează.

Cum însă bursele dela stat pentru elevii școlii Normale, primiți ca bursieri, fac 4200 lei, la an, restul de 1300 lei îl vor plăti în numerar la cassa Venerabilului Consistor, la începutul anului școlar, și elevii bursieri ai școlii noastre.

Onoratele oficii parohiale sunt rugate a aduce aceste dispoziții la cunoștința elevilor noștri din parohiile ce le administrează.

Arad, la 11 August 1925.

Dr. Teodor Botiș,
Director.

Nr. 1755/1925.

Aviz. Aducem la cunoștință On. membrii „Asociațiunii Astra“, că am trimis dlor directori ai despărțământelor noastre un număr mai mare de certificate de călătorie cu preț redus (75%) la Adunarea generală ce se va ține în Reghin, la 29 și 30 August a. c. Cei ce doresc a participa la adunare să se adreseze pentru certificate despărțământului la care aparțin, eventual la:

*Biroul „Asociațiunii Astra“,
Sibiu, Str. Șaguna 6.*

Dela „Căminul Studentesc“ al învățătorilor din Jud. Arad. Condiții de primire. În cămin se primesc elevi fără deosebire de naționalitate, cari frecventează vre-o școală din Arad. Cererile de primire pentru anul școlar 1925—26 se pot înainta numai până la 31 August 1925. Cererile au să fie provăzute cu: 1. Ultimul certificat școlar. 2. Extras de botez. 3. Certificat medical. 4. Buletin de revaccinare. Rugările netimbrate se vor respinge. Numai până la 31 August 1925, se mai pot însinua și părinții elevilor din anul trecut, cari mai voesc a-și reține locul și pentru viitor. Taxa de înscriere: 200 lei, taxa de întreținere 8000 lei, anual și următoarele alimente: 120 kgr. făină de pâne, 30 kgr. făină lux, 100 kgr. cartofi, 10 kgr. fasole, 12 kgr. unsoare, 5 kgr. zahăr, 6 kgr. ceapă, și 50 buc. ouă. Copii de învățător solvesc aceeași taxă de înscriere și 5000 lei, anual.

Prospecte precum și alte informațiuni mai deaproape se primesc la direcțiunea căminului în Arad, Bulevardul Carol I. No. 66.

Comitetul Administrativ.

Nr.ii 18/1924 și 70/1925. par.

Rugăminte stăruitoare îndreptează nou înființata soră parohie *Recaș*, către toate parohiile de D-zeu scutite a diecezei Aradului, casă binevoiască a reînnoia cu posibilă urgență *Apelurile* de ofrande pioase, pentru zidirea micii *Bazilice* din *Recaș*.

Chiar și cele cu repercuziune negativă rugăm să se restituie. Avem a ne da socoteală la Ministerul ocrotirilor sociale.

Izvină, 1 Iulie 1925.

Dr. Ștefan Pop,
adm. paroh ort. rom. *Recaș*.

Ștefan Meteș: Relațiile Mitropolitului Andrei Șaguna cu Românii din Principatele Române. (Biblioteca Semănătorul No. 97. Arad, editura librăriei diecezane. Prețul 5 Lei.)

Măreța figură a Mitropolitului Andrei Șaguna a tentat condeiul tuturor istoriografilor români. Dl *Ștefan Meteș*, unul dintre ultimii sosiți pe câmpul nesfârșit al cercetărilor trecutului românesc, nu putea să nu-și îndrepte ostenele spre multipla activitate a marelui arhieru. Cu prilejul aniversării de 50 ani dela moartea Mitropolitului Șaguna (în 1923), dl *Ștefan Meteș* a scris studiul de față, în care ne înfățișează relațiile pe cari le-a avut Șaguna cu toți fruntașii vieții bisericești culturale și politice din România.

Din aceste pagini, figura lui Șaguna ne apare cu toată grija ei de fiecare zi pentru interesele superioare ale neamului nostru și ale bisericii noastre străbune.

Din scrisorile adresate capilor bisericii românești de peste Carpați și altor Români de bine, se vede imensa râvnă ce o puneă Șaguna în serviciul culturii românești.

Aceste contribuții aduse de dl *Ștefan Meteș* istoriografiei românești trebuiesc cunoscute de toți acela cari se interesează de trecutul neamului nostru și de figurile istorice cari ne-au pregătit desrobirea.

Aviz școlar.

Părinții, cari doresc ca fiii lor să îmbrățișeze cariera învățătoarească și să fie primiți în Școala normală ortodox-română din Arad, care cu începerea anului școlar 1925/26 va avea 7 clase să-și înainteze cererile, timbrate în regulă și instruite cu documentele necesare, până în 31 August a. c., *Diracțiunii școliei normale ort. române din Arad.*

În clasa I. se primesc băieți, cari au terminat 4 clase primare și nu au trecut de 14 ani.

În clasa II. sunt admiși absolvenți de clasa I. normală, de liceu ori școală medie.

La cerere se vor adnexa următoarele acte:

1. Act de botez. 2. Act de naștere dela oficiul stării civile. 3. Act de vaccină sau dovadă că a zăcut de vărsat. 4. Certificat de absolvire a 4 clase primare. 5. O declarație subscrisă de părinți ori tutori, prin care se obligă a achita anticipative și regulat taxele de întreținere în internat, dacă elevul este intern-solvent.

Cei ce reflectează la bursă ori semi bursă vor adnexa la cerere și următoarele documente:

a) Un certificat al percepătorului fiscal respectiv, prin care să se arate amănunțit dările, ce-le plătește reprezentantul legal al aspiranților către stat, județ sau comună. Acest certificat va fi vizat de administrația financiară respectivă.

b) Un certificat al primăriei locale, prin care să se arate amănunțit numărul copiilor și vârsta fiecăruia, cum și averea, pe care o posedă reprezentantul legal al copilului.

Cererile de înscriere la concurs vor fi semnate totdeauna de către reprezentanții legali ai candidaților (tată, mamă sau tutor), cu arătarea profesiei și locuinței subscrisorului.

Cererile netimbrate ori defectuos instruite se vor retrimite neresolvite. Elevii înscriși la concurs se vor prezenta la *examenul de admitere*, care se va ține în zilele de 9—12 Septembrie. Candidații vor fi supuși întâi la examinarea medicală, precum și la cercetarea aptitudinii muzicale. Cei admiși la cercetarea medicală și cea muzicală vor fi supuși la probe scrise și orale.

Probele scrise vor fi:

1. Din limba română: o pagină dictată, care se va alege din cartea de cetirea curs primar.

2. Din aritmetică: un exercițiu ușor cu numeri întregi sau zecimale.

Probele orale vor fi:

a) Întrebări asupra limbei române, cetire cu voace tare și analiza.

b) Aritmetica (și geometria): exerciții și teme ușoare.

c) Istoria și geografia țării.

Întrebările se vor face după programa analitică a școliei primare.

Absolvenții clasei I. normale, de liceu ori școală medie vor fi admiși de a dreptul în cl. II. a școliei noastre.

Ce privește acordarea bursei se va distribui în cl. I. câte 15 burse și 15 semi burse.

Elevul primit ca bursier la intrarea sa în școală, respectiv înscriere și înmatriculare va prezenta direcțiunii școliei un *angajament*, prin care se obligă, că la terminarea cursurilor să servească în învățământul public primar cel puțin 10 ani și prin care să declare, că la caz de neurmărire va despăgubi statul de

toate cheltuielile făcute cu dânsul în cursul studiului. Acest angajament va purta semnătura părintelui sau tutorului și va fi legalizat de primăria comunei respective.

Condițiile de întreținere în internat se vor stabili ulterior prin Ven. Consistor eparhial:

La intrare în internat elevii vor aduce cu sine *vestmintele și rufăria necesară* și anume: 1. 2 rânduri de vestminte. 2. 2 părechi de ghete. 3. 4 cămăși de zi. 4. 2 cămăși de noapte. 5. 4 subpantaloni (izmene). 6. 3 ștergere. 7. 6 batiste. 8. 4 părechi de ciorapi. 9. 2 fețe de pat. 10. 1 plapomă cu 2 învălitoare. 11. 1 saltea (sac de paie). 12. 1 învălitoare de pat. 13. perină cu 2 fețe. 14. perie de dinți, un pieptene și perii de ghete. 15. Tacămurile necesare: 2 farfurii, lingură, cuțit, furculiță, și ceașcă.

Afară de aceste fiecare elev e obligat a aduce cu sine și o violină. Pe albituri se va coase numele elevului. Fără hainele și rufăria prescrisă nici un elev nu se primește în internat.

Taxele de înscriere fac: 120 Lei la an, care se plătește în întregime la înscrieri.

Manualele, ce se vor folosi în anul școlar 1925/26 se află la *Librăria Diecezană*, (Str. Eminescu).

Examenele de corigență cu elevii din clasele: I—VIII ale anului școlar 1924/25 se vor ține în zilele de 2—3 Sept., la oarele 8—12 și 3—5.

Înscrierile în clasele II—VII se vor face în 4—7 Sept., la oarele 8—12 și 3—5.

Cursurile claselor II—VII încep în 9 Sept.

Diracțiunea.

Nr. 1706—1925.

Convocare.

În înțelesul §-ului 22 din statute, membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” „ASTRA” se convoacă la

Adunarea generală ordinară,

ce se va ține în *Reghin*, în zilele de 29 și 30 August 1925.

Programa adunării:

Vineri, în 28 August 1925, la oarele 6, d. a.:

Consfătuire cu domnii directori ai despărțămintelor „Asociațiunii” privitor la modificarea Regulamentelor Asociațiunii.

Sâmbătă, în 29 August 1925, la oarele 11, a. m.:

Ședința I., cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Înscrierea delegaților prezenți ai despărțămintelor.
3. Raportul general al comitetului central pe anul 1924.*)
4. Alegerea comisiunilor pentru:
 - a) examinarea raportului general pe anul 1924;
 - b) cenzurarea socotelilor pe anul 1924 și a proiectului de buget pe anul 1926;

*) Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, prezidiului „Asociațiunii”, Sibiu, Strada Șaguna Nr. 6. cu 8 zile înainte de adunarea generală.

- c) înscrierea de membri noi;
- d) examinarea proiectelor de modificare a Regulamentelor „Asociațiunii”. 1. Regulamentul intern al comitetului central. 2. Regulamentul secțiunilor. 3. Regulamentul despărțămintelor și 4. Regulamentul cercurilor culturale;
- e) pentru candidarea președintelui și a membrilor comitetului central pe un period de 5 ani (1925—1930).

Duminecă, în 30 August, la orele 10, a. m. :

Sedința II., cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii alese pentru examinarea raportului general și propunerile acestei comisiuni.
2. Raportul comisiunii încredințată cu censurarea socotelilor și a proiectului de buget.
3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri noi.
4. Raportul comisiunilor pentru examinarea proiectelor de modificare a Regulamentelor Asociațiunii.
5. Raportul comisiunii pentru alegerea președintelui și noului comitet pe un period de 5 ani (1925—1930).
6. Fixarea locului pentru ținerea adunării generale în anul 1926.
7. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

După prânz la orele 5 :

Sedința festivă a secțiilor științifice-literare.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, „Astra” ținută la 6 August 1925.

Vasile Goldiș,
președinte.

Romul Simu,
secretar.

CONCURSE.

1659/1925.

Prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea catedrei de *Teologie Pastorală la Institutul teologic ort. român din Arad* devenită vacantă prin înțetarea din viață a profesorului Romul Nestor.

Beneficiul împrunat cu acest post de prezent este: Salar de bază 2200 Lei lunar plus accesoriile. Salarul și accesoriile se vor plăti în întregime din bugetul Ministerului Cultelor și Artelor.

Cererile de concurs sunt a se înainta Consistorului ort. român din Arad în termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala” însoțite de următoarele acte:

1. Act de botez, dovedind că este de confesiune ort. română.
2. Atestat, că este doctor în Teologie.
3. Certificat despre serviciile anterioare dela terminarea studiilor universitare până azi.
4. Autobiografia pe scurt.

Arad, din șed. cons. a Senatului bis. ținută în 7 August 1925.

Dr. Grigorie Gh. Comșa m. p.
Episcop.

—□—

2—3

Pentru deplinirea parohiei **Aldești**, — devenită vacantă prin reposarea preotului Leontin Beltechi, — se escrie *de nou* concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

1. Usufructul unui intravilan și locuință în școala confesională.
2. Usufructul sesiei parohiale, cu drept de pășunat.
3. Stolele legale.
4. Birul, constătător: a) Din 30 l. cucuruz sfărâmat dela parohienii cu 8 jugh. și mai mult pământ extravilan; b) din 15 l. cucuruz dela parohienii cu 4—5 jugh. pământ extravilan; c) din 7½ l. cucuruz dela parohienii cari au mai puțin de 4 jugh. cat. pământ extravilan; d) jelerii, cari și după executarea reformei agrare, vor rămâne fără pământ extravilan, sunt scutiți de bir.
5. Intregirea salariului din vistieria statului, pentru care însă parohia nu ia răspundere.

Văduvei preoteasă îi compete jumătate din venitul parohiei, până la 12 Februarie 1926.

Parohia este de cl. II., dar vor fi admiși și recurenții de cl. III.

Alesul va solvi dările publice după beneficiul său și va fi îndatorat a catehiza elevii ort. rom. dela școala primară, fără vre-o renumerațiune dela parohie.

Reflectanții își vor înainta recursele, — ajustate cu documentele necesare și adresate comit. par. din Aldești, — la oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu (jud. Arad) și se vor prezenta în careva Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică — pe lângă observarea dispozițiilor Reg. pentru parohii, — pentru a-și arată dexteritatea în oratorie și în cele rituale.

Din ședința comitetului par. din Aldești, ținută la 16 August 1925.

Mihai Cosma m. p.
adm. par. președinte.

Avisalon Tripa m. p.
notar-adhoc.

În conțelegere cu: **Ioan Georgia** m. p. protopb.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Lalașinț** (protopopiatul Lipovei) devenită vacantă prin decedarea parohului Ioan Hadan, în conformitate cu rezoluțiunea consistorială No. 2027/1925 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. Un intravilan parohial.
2. Una sesie parohială necompletă, constătătoare din părțile cuprinse în cartea fund. și coala cadastrală.
3. Stolele legale. 4. Birul legal. 5. Intregirea dotației preoțești dela stat.

Din venitul parohial jumătate — până la 2 Martie 1926 — compete văduvei preotese rămase după decedatul preot, care va suportă sarcinile de impozite după acest beneficiu.

Alesul e obligat a suportă toate dările după beneficiul său și a catehiza la școala primară din loc. Parohia e de clasa III-a recurenții vor dovedi asemenea calificațiune.

Reflectanții își vor înainta recursele ajustate cu documentele recerute — adresate comitetului parohial ort. rom. din Lalașinț — la oficiul protopopesc ort. rom. din Lipova și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Lalașinț, spre a-și arată dexteritatea în cele rituale și oratorie obser-

vând strict dispozițiunile §-lui 33 din Reg. pentru parohii.

Cei din alta dieceză au să posedă permisiunea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan de a putea recurge, ceia-ce vor dovedi protopresbiterului tractual spre a li-se da voia a se prezenta în parohie.

Lalașinț, din ședința comitetului parohial ort. rom. ținută la 8 Iunie 1925.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, protopop.

—□—

1—3

In conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan, de sub Nr. 562/925, să escrie *de nou* concurs pentru deplinirea definitivă a parohiei vacantă **Hodiș**, cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt: 1. Uzufructul sesiunii parohiale, cu dreptul de pășunat. 2. Casă parohială cu intravilan și supraedificată. 3. Stolele legale. 4. Birul legal. 5. Intregirea salariului dela Stat, pentru care însă parohia nu garantează.

Parohia e de cl. III-a. Alesul va solvi toate dările publice, după beneficiul preoțesc va predica și va avea să catehizeze în școala primară din comună, fără altă renumerație din partea parohiei.

Reflectanții vor înainta concursul, — ajustate cu toate documentele prescise și adresate Comitetului parohial din Hodiș — la Oficiul protopopes ort. rom. din Ineu (jud. Arad) și pe lângă respectarea strictă a dispozițiilor cuprinsă în §. 33. din Regulamentul pentru parohii să va prezenta în sf. Biserica în vre-o Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Reflectanții din altă dieceză, — deodată cu cererea de a li-se da voia a se prezenta în biserică, — vor avea să dovedească, că au permisiunea Ven. Consistor diecezan, de a recurge la aceasta parohie.

Din ședința comitetului parohial ținută la 2 August 1925.

Ioan Popovici,
adm. par. președ. com. par.

Ioan Matei,
notariul com. par.

In conțelegere cu: *Ioan Georgia*, m. p. protopresbiter.

—□—

2—3

In conformitate cu ordinul Ven. Consistor No. 1619/1925 se publică concurs cu termen de **45 zile** dela prima apariție în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de capelen temporal cu dreptul de succesiune pe lângă parohul deficient *Valeriu Magdu* din **Ecica** (Ecka, jud. Torontal; Reg. S. H. S.). Parohia este de cl. I.

Venitele parohiei sunt:

1. Una sesiune parohială constătoare din 30 jugh. cad. pământ arător.

2. 250 dinari până la regularea definitivă a birului.

3. Stolele legale. — Casă parohială nu este.

Din venitele înșirate capelanul va beneficia jumătate având să supoarte toate dările publice după beneficiul său și să catehizeze la școlile primare din comună.

Dela reflectanți se cere cvalificațiune de clasa I. conform concluzului sinodului eparhial Nrul 84/1910.

Recursele ajustate regulamentar se vor adresa către comitetul parohial din Ecica și se vor înainta

oficiului parohial din Sarcia, (Sarcia, j. Torontal; Reg. S. H. S.) iar reflectanții, pe lângă abservarea strictă a §. 33 din Regulamentul pentru parohii se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Ecica, ca să-și arate dexteritatea în cele rituale și oratorie. Concurenții din alte dieceze vor avea să producă act de legitimare dela Prea Sfinția Sa Dl Episcop al Aradului, că pot recurge.

Din ședința comitetului parohial din Ecica, ținută la 30 Iulie 1925.

Iovan Magda m. p.
președinte.

Valeriu Ghilezan m. p.
notar,

In conțategere cu: *Gherasim Andru* m. p.
adm. tractual.

2—6

Licitațiune minuendă.

Pentru repararea edificului bisericesc ort. rom. din Șimand, jud. Arad, se va ținea din nou licitație minuendă, Duminecă în 16 Septemvrie a. c. d. m. la 2 oare, la casa bisericii pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul strigării 280.000 lei.

2. Devizul de spese și celealalte condițiuni se pot vedea la oficiul parohial din loc.

3. Licitanții vor înainta oferte închise și vor depune vadiu de 5% din prețul strigării la mâinile episcopului înainte de licitație.

4. Licitanții nu pot pretinde nici un fel de spese pentru participare la licitație și numai aceia pot licita, cari au diplomă recunoscută de autorități.

5. După terminarea licitației se va încheia contract parohial, iar lucrările se vor începe numai după aprobarea acelu contract de cătră Ven. Consistor.

Șimand, la 2 August 1925.

Comitetul parohial.

Licitațiune minuendă.

Pentru darea în întreprindere a renovării bisericii ort. rom. din Felnac (jud. Timiș), în baza planului și a devizului de spese aprobat de Veneratul Consistor ort rom. din Arad sub No. 2601/1925, se va ținea licitație cu oferte închise, la 23 August a. c. la oarele 3 p. m. în sf. biserică.

Condițiunile sunt:

1. Prețul lucrărilor sunt stabilite în suma de 650.000 Lei.

2. Planul-devizul de spese și celealalte condiții se pot vedea la oficiul parohial.

3. Licitanții vor depune vadiul de 5% la epitropia parohială înainte de licitație.

4. Licitanții nu pot pretinde nici un fel de spese dela comuna bisericască pentru participare la licitație.

5. Spesele planului și a devizului va cădea în sarcina întreprinzătorului, care va prelua lucrul.

6. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrările acelu întreprinzător, în care va avea mai mare încredere.

Felnac, la 2 August 1925.

Comitetul parohial.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**